

»Ob cesti pa gostilna

Novi Zakon o zasebnem gostinstvu je odprl možnosti, da obnovimo stare gorenjske, furmanske, poštno in vaške gostilne. Mnoge stare gostilne, pred katerimi so se nekdaj ustavljali tovarniki s težko naloženimi parizarji ali poštno kočije, so ostale tako do današnjih dni in čakajo, da jih mladi rod obnovi, zbrise prah s starih gostilniških miz in poišče na podstrešju kovan izobesek in ga obesi nad gostilniška vrata. Tovornike in postiljone bodo zamenjali šoferji in avtomobilski potniki, hlevi, ki so nekdaj služili za preprežne konje, pa bodo postali garaže.

OSTANE NAJ DOMAČA

Pri obnovi poslopij in notranje opreme naj se lastniki posvetujejo s strokovnjaki, predvsem naj se obrnejo na Zavod za razvoj in proučevanje turizma v Ljubljani in na Zavod za spomeniško varstvo v Kranju. Posebno naj pazi-

GOSTILNE — KULTURNI SPOMENIKI

Večina nekdanjih starih gostiln, kot npr. pri Razingerju v Podkorenu, pri Petacu v Kranjski gori, pri Brinšku, pri Rahotu ali pri Maticu na Zgornjem Otoku, pri Zabajrtu v Podvinu, na Laborah pri Kranju, pri Robežu

Lep primer hleva s senikom

jo, da ne spremenijo zunanjega in notranjega videza svojih gostiln, da jih tako ne oropajo prijetne domačnosti. Okenske mreže, stari kamniti podboji, izrezljana vrata, obokane veže, stebri, lepi leseni stropi naj ostanejo, le obnoviti jih je treba v prvotnem tonu. V tako obnovljenih prostorih naj namesto nove mize in stole po starih vzorcih ali pa celo stare temeljito obnove. Izogibajo naj se tipičnega pohištva in ultrapasnih oblog, ki v take stare gostilne ne sodijo. V dekoracijo bo služila tudi stara značilna obnovljena gostilniška omara, ki jo lahko na novo naredimo po starem vzorcu, stare svetilke, lončena posoda, skledniki, svečniki in mnogi drugi stari predmeti, celo star furmanski komat z medeninastimi obročki bi sodil v vežo »furmanske« gostilne kot okras.

v Lomu, pri Jagru v Kamniku in druge, so naši kulturni spomeniki, za preureditev bi njihovi lastniki na priporočilo Zavoda za spomeniško varstvo v Kranju lahko bili oproščeni nekaterih davščin pri poseku in razrezu lesa za obnovo, če bodo hiše obnovili po navodilih spomeniške službe.

Marsikatera kmečka hiša, ki sicer nikoli ni bila gostilna, pa lastniki imajo veselje do gostinstva, lahko postane prijetna domača gostilna. Zavedati se moramo, da tujci pa tudi domači gostje iz mest žele ob rekreaciji sprememb, ne pa da bi sedel za enako mizo, kakršne so v kranjskih, beograjskih ali ljubljanskih lokalih.

Mnogi kmetje imajo v svojih hišah prazne sobe, ki bi jih mogli uporabiti za tujske sobe. Za obnovo sobe v turistične namene je možno dobiti za eno sobo 750.000 dinarjev kredita s 7 % obrestmi pod pogojem, da jo skozi pet let 45 dni v letu daje na vo-

je... »

ljo turistični organizaciji. Tudi v teh sobah moremo s pridom uporabiti staro pohištvo, postelje naših dedov, tudi stare skrinje naj najdejo svoje mesto v turistični sobi.

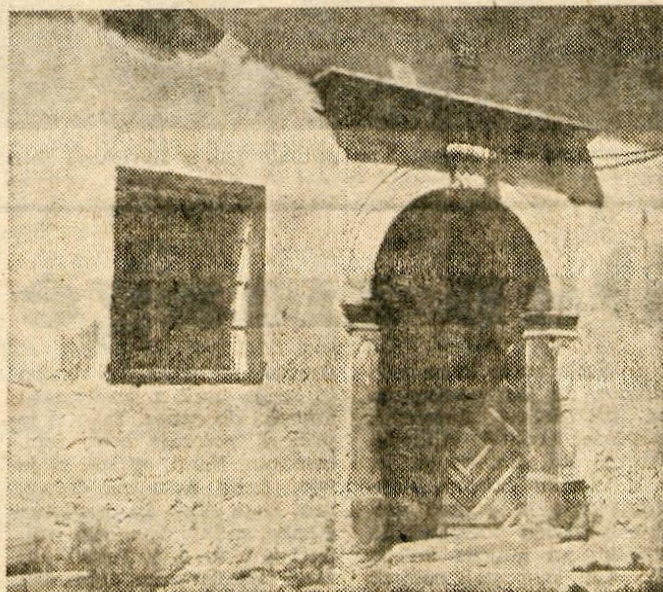
Torej, uporabimo pri turističnih sobah staro pohištvo, kredite pa uporabimo za preureditev sanitarij, kopalnic in ureditev kuhinj, za nabavo frižiderjev in ureditev okolice hiš.

Mnoge kmečke hiše, kašče, seniki, mlini, staje, planšarski stanovi so opuščeni in propadajo, namesto da bi jih dali v uporabo turizmu kot vikende. Ker je za take objekte precej zanimanja, naj bi naši bralci sporočili naslove. Tako bomo rešili te objekte, ki kljub starosti predstavljajo del našega narodnega premoženja, našemu turizmu pa bomo storili uslugo. Mnogo teh objektov pa predstavlja tudi kulturne spomenike.

Naša Gorenjska mora v svojem turizmu čimprej doseči našo sosednjo Koroško, kjer opazimo, da se turizem seli iz velikih turističnih središč kot je Vrba, v mala naselja in gorske kmetije. Turizem je lahko močna osnova za dvig standarda naših kmetovalcev, ki bodo svoje pridelke lahko nudili doma turistom za ceno, ki jo imajo v gostinstvu. Promet od gostinstva in turistične dejavnosti pa ne vpliva na povečanje osnove za odmero davka iz kmetijstva.

Naši ljudje se vse premalo zavedajo, da je na Gorenjskem poleg kmetijstva in industrije lahko tudi turizem pomembna gospodarska dejavnost.

— JERNEJ ŠUSTERŠIČ

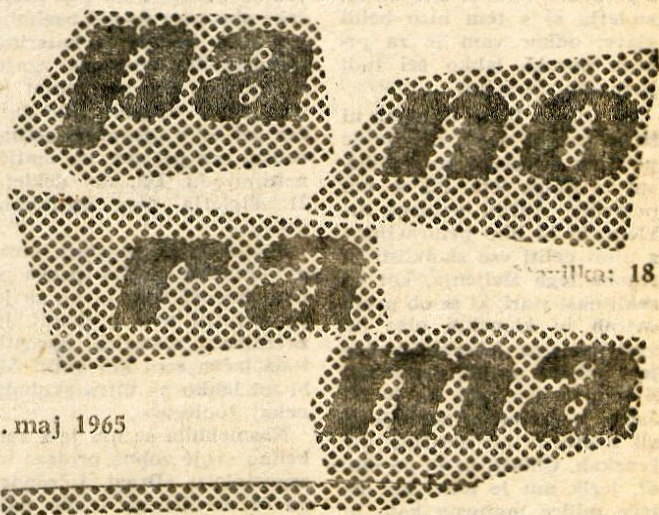
Prečelje stare gostilne, ki naj bi ostalo nespremenjeno tu di po obnovitvi

Picassoovo darilo Skopju

Eden danes največjih živih slikarjev Pablo Picasso je podaril skopskemu umetnostnemu muzeju delo »Ženska glava«. Platno ima veliko umetniško vrednost. Delano je po znani tehniki velikega španskega slikarja in bo predstavljalo veliko dragocenost

skopske galerije. Delo je nastalo leta 1963 in ga cenijo na okoli 25.000 dolarjev.

Razstavljeno bo 26. junija, ob 2. obletnici katastrofalnega potresa, ko bodo odprli razstavo vseh del, ki so jih znani slikarji darovali Skopju.

7. maj 1965

Milijonar brez milijonov

Uslužbenec sekretariata za notranje zadeve v Novem Sadu Onufrija Puškaš je izgubil srečko številka 802002, ki je zadel 3 milijone dinarjev. Ker si je zapisal številko srečke, je prepričan, da je dobitnik premije. Zato je poiskal advokata, ki je dosegel, da se ta premija nikjer v Jugoslaviji ne izplača prej, dokler ne odkrijejo pravega lastnika srečke.

Kako je izginila srečka?

Razburjen »milijonar brez milijonov« pripoveduje:

»Srečko je kupila moja žena, ko je zapuščala bolnico v Novem Sadu, kjer je bila

na zdravljenju. Kot ponavadi sem si zapisal številko srečke. Po sedmih dneh sem postal dobitnik premije. Toda srečka je izginila. Moj 15-letni pastorek sicer pravi, da jo je pokazal teti, kjer naj bi tudi ostala. Toda tetka tega ne prizna«.

Z vzdihom je končal Puškaš svojo pripoved, z upanjem, da bo srečko vseeno našel.

Malarija zatrla

V Srbiji je vsako leto do leta 1947 zbolelo za malarijo okoli dvesto tisoč oseb, kar je zelo zvišalo stopnjo splošnih obolenj, umrljivosti in posebno umrljivosti otrok. Izgube zaradi malarije so znašale letno okoli 20 milijard dinarjev.

Od tega leta se obolenost za malarijo sistematično znižuje in od leta 1959 traja kampanja za popolno odpravo. Malarične terene posipavajo z emulzijo DDT s podaljšanim delovanjem, vodijo epidemološko anketo pri vsakem pojavu malarije, pregledujejo odpornost komarjev proti insektidom, za kar porabijo letno 100 milijonov dinarjev. Rezultati teh akcij so zelo pozitivni. V štirih letih je zbolelo za malarijo v Srbiji le 41 oseb.

Reklama

Presenečenje

v hiši za drevjem med Naklom in Bistrico

Janez Sklopka, tehnik znamenitega podjetja in solidnih premikov, si je pridobil vse, kar si je lahko pozelelo srce povprečnega državljana 21. stoletja: komfortno stanovanje v 111. nadstropju nove superstolpnice, fiat 13.000, trodimenzionalni televizor, vikend hišico na Luni... Malo na kredit, malo z gotovino, no, rajši več na kredit kot z gotovino, toda državljan 21. stoletja si s tem niso belili glave, odkar vam je za prvega poroka lahko šel tudi gospodinjski robot...

Le nečesa Janez Sklopka ni in ni mogel najti, čeprav je po tem hrepenel in vzdihoval že dolga leta. Ni se mu posrečilo srečati pravega dekleta, ki bi bilo pripravljeno z njim deliti vse sladkosti in tegobe tega življenja, kot so rekli naši stari, ki se ob prvih ovirah in klančkih niso na vrat na nos ločevali, kakor je v splošni navadi dandanes. S tem nočem reči, da je bil Janez neprivlačne zunanosti ali neotesan ali neroden pri ženskah. Oblačil se je po modi, jezik mu je tekel kot le-teče milice motorno kolo in malo je bilo takih, ki bi mu rekli »ne«. Vendar kljub vsemu žoga ni in ni hotela v gol, da se izrazim po reportersko. Nadebudni Janez je napletel ducat nežnih poznanstev, a vsako se je prej ali slej razdrlo in razočarani tehnik je sameval dalje.

Še nekaj nenavadnega vemo povedati o Sklopku. Ni maral satelitske juhe. Satelitska juha je bila za 21. stoletje to, kar je za dvajseto Podravkina. Saj veste: »Le kaj naj skuham možičku za kosilo? Vsak hip se bo vrnil iz pisarne, jaz pa še loncev nisem pristavila! Ah, da, okusna juha Podravka me bo rešila vseh skrbi...« in tako dalje v radiotelevizijskem slogu. Janez takih juh še povohal ni. Niso ga ganile ne besede o petih minutah pripravljanja, ne slike zvrhanih, kadečih se krožnikov. Za reklamne plakate je bil slep, za reklamne oddaje gluhi. Bil je celo malce ponosen na svojo neupogljivost in se je rad pobahal, kako mu sodobni kramarji ne morejo do živga. Toda nesrečni fant se slutil ni, kakih pretkanosti je

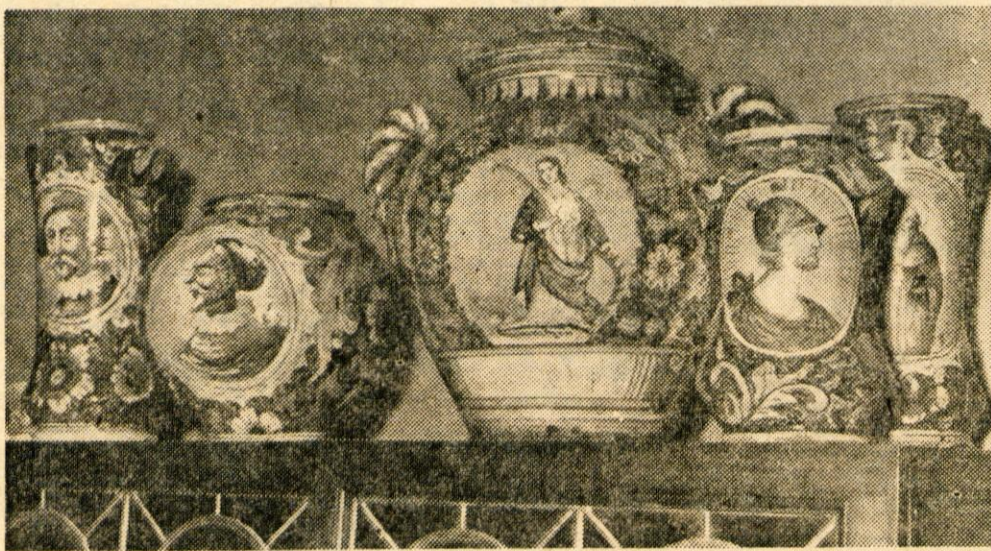
zmožna sodobna branjarja...

Nekoč se je zgodilo tisto neizbežno: Janez je srečal Njo. Točneje rečeno, s svojim flatom 13.000 jo je skoraj povozil, ker se mu je kot kak nepreviden otročaj zagnala naravnost pod avto. Toda ob pogledu na njeno postavico à la 22. (v 21. stoletju se niso več navduševali za BB, temveč so prišli že do poslednje črke abecede) so mu usahnile vse tiste besede, s katerimi motorizacija obspava zgago s pločnika. Čez pet minut je bila že v njegovi limuzini, čez pet ur v njegovem stanovanju, čez pet dni na romantičnem uradu. Da, da, dekleta 21. stoletja niso izgubljala časa...

Potem jo je po stari navadi prenesel preko praga v njen bodoči dom in ko se je po poročni noči prebudil, je zavzdihnil: »Dragica, oprost, toda lačen sem kot volk! Ali bi mi lahko na hitro skuhal nekaj toplega?«

Nasmehnila se mu je z vso belino svoje zobne proteze in zagostolela: »Dragi, izčrpanega in utrujenega te bo najhitreje poživila slastna satelitska juha, ki jo izdeluje tovarna '30. februar' iz Spodnje Konzerve!«

In Janez Sklopka je na svojo grozo spoznal, da se je poročil z — reklamnim robotom...

Keramične vaze so izmed najzanimivejših v Lavičkovi zbirki

Kolikorkrat sem potoval od Naklega proti Bistrici oziroma Tržiču ali obratno, sem opazoval prijetno hišo za lepim drevjem na mali vzpetini iznad ceste. In vsakokrat mi je pogled na to hišo vzbudil skrito željo o svojem domu na tako prijetnem kraju (urbanisti naj mi ne zamerijo!).

Ondan sem pa imel priložnost vstopiti v to hišo. Toda iznenadenje je bilo popolnoma drugačno. Lastnik, farmacevt Zdenko Lavička, je v posebni sobi te hiše razkazal zanimivo srednjeveško lekarniško zbirko. Njegov oče Bogoslav Lavička je v začetku tega stoletja z vso vnemo zbiral zgodovinske lekarniške predmete po Gorenjskem in Jugoslaviji in po malone vsej Evropi. Najstarejše dokumentacije razvoja lekarništva, zdravilstva in kirurgije izvirajo celo iz dobe Rimljanov.

V Dubrovniku je poseben muzej lekarniških dokumentacij še iz 13. stoletja. Ta ohranja predmete o razvoju lekarništva v takratnem Dubrovniku. Zbirka pri Kranju pa se razlikuje s tem, da prikazuje razvoj v svetu in da ima veliko literature o tej dejavnosti.

Eden izmed najvažnejših pisanih dokumentov je debela, težka knjiga iz Padove, vezana v leseni ovoj. Pod naslovom Consiglia medica (Zdravniški nasveti) ima na pergamentnih straneh bogato zbirko priporočil. Datum te knjige pa je — 1475. Veliko starih knjig o zdravilstvu je v grškem, latinskem, češkem, francoskem, nemškem in drugih jezikih.

Lavičkova zbirka ima prav tako bogato zbirko pripomočkov za izdelavo zdravil, raznih botaničnih zbirk in podobno. Obrtniško je zelo zanimiva obsežna zbirka lesenih posod za zdravila iz Varaždina, okusno izdelane vaze iz porcelana iz Pesara (Italija) in majolike.

Največ skupnih zbirk iz naših krajev ima Lavička iz Idrije. Njihova starost se suče okrog 250 let — z začetka 18. stoletja.

Izvemši na primer posamezne raritete iz ostankov egiptovskih mumij in podobno, so vsekakor kot zbirka najstarejši kirurški pripomočki. Mnogi od teh so še iz dobe Rimljanov v naših krajih, največ pa je teh instrumentov iz srednjega veka. To so razni noži, brizgalke in drugo orodje takratnih časov.

Zanimivo je, da je bila pin-ceta iz rimskih časov že tako izpopolnjena kot jih imajo dandanes.

In ob tem samo dve vprašanji Lavičku. Najprej kot farmacevtu: »Koliko od teh starih odkritij in ugotovitev velja še danes?«

»Precej je znanost ovrgla. Dosti pa je še danes aktualnega, zlasti za proučevanje razvojne poti lekarniške oziroma medicinske znanosti.« Bila je doba, ko je prevladala misel, da pepel v smislu koncentrata vsebuje izredno moč. Tako so sežigali v pepel celo človeške lobanje in možgane in jih v obliki pepela nudili bolnikom v prepričanju, da je tu zbir moči, življenja in človeškega razuma, ki lahko pomaga oslabelem. Tudi ta pepel je ohranjen v Lavičkovi zbirki. Sežigali so menda lobanje raznih obglavljenih obsojencev itd.

In še vprašanje Lavički kot lastniku: »Koliko cenite vrednost te vaše zbirke?«

»Odgovor je seveda širok. Ni moč take stvari ocenjevati v dinarjih. Moj oče je skoraj da vse svoje življenjsko delo vložil v to zbirko, ki je bila njegov konjiček. Kolikšna pa je danes praktična ali zgodovinska vrednost, je težko reči.«

Res je, da lekarništvo ne privlačuje ljudi, kot to velja za druge podobne vede. Vendar pa je Lavičkova zbirka zanimiva in poučna ne le za farmacevte in medicince, marveč tudi za slikarje, tehnike, orodjarje, lončarje, muzealce in za ljudi nasploh, kajti ta združuje zgodovinsko razvojno pot raznih kultur nekdanjih časov. Zato je škoda, da je tako malo znana in malone skrita v tisti hiši za drevjem. — K. M.

Tehnična novost Mikronož

Biokemiku Fernandezu Moranu se je po desetletnem delu posrečilo izdelati posebno majhen nož, s katerim razreže človeški las na 10.000 delov. To je najpreciznejši nož, kar jih je bilo do sedaj izdelanih.

Rezilo je Moran izdelal iz diamanta, zato ima nož izredno dolgo življenjsko dobo. Z njim ne reže samo bioloških preparatov, temveč tudi kovine. Na uranu, germaniju, siliciju in drugih polprevodnikih lahko opazuje na elektronskem mikroskopu njihovo molekularno strukturo. Poleg tega kovine tako dobro razreže, da ni potrebno nobeno dodatno brušenje ali poliranje.

Ne samo jaz, ampak tudi vi gotovo odobravate sklep, da se 9. maj proglasi za državni praznik. Zato naj ne bo ta dan samo dela prosti dan, ampak naj bo tudi spominski dan. Spominja naj nas na padle in preživle borce ter na njihov boj za svobodo.

Res, da bo dan zmage v bodoče plačan prosti dan, toda to me ne veseli toliko, kakor misel, da bodo lahko v nekaterih krajih na ta dan zamenjali na grobovih padlih borcev lamskoletne ovčje vence s »frišnimi«. Ta dan se bomo spomnili tudi

Dan zmage

na preživle borce in na našo dolžnost, da jim pomagamo npr. pri delitvi stanovanj, pravočasni rešitvi njihovih pokojnin itd. Gotovo pa je, da nekaterim borcem naše prizadevanje in pomoč vsekakor ne bodo potrebna, če pomislim na mojega kolega Jako. On je postal namreč partizan 9. maja ob 9. uri, ko so vkorakali partizani v mesto. Ker bi se mu tako kratki staž partizanstva ne štel

dvojno, je nadaljeval borbo in se je boril z jezikom in komolci do danes. Tako si je priboril položaje sebi, ženi, otrokom, žlahti, zgradil si je vilo, kupil avto za devize, nosi zlata očala in manšetne gumbe, zadnje čase celo trdi, da ima zlato žilo. Toda kljub vsem standardnim dobrinam vam bo vedno in debati naš Jaka nejevoljno dejal: »al' je to kakšen socializem?«

No, da vas pa podobni pri-

meri na dan zmage ne bi preveč razžalostili, je prav, če vam povem rajši dve veselici iz časa partizanstva:

Borci nekega odreda so se pomenkovali o občutljivosti in neobčutljivosti. Pa reče mitraljezec Janez: »Pri moji prejšnji enoti je bil nekdo, ki mu je v borbi krogla odkrhnila del uhlja, pa je to opazil šele dve uri pozneje.«

»To ni nič,« reče bolničar Urh. »Poznal sem borca, ki mu je bomba odnesla polovico levega kazalca, pa je to opazil šele drugi dan, ko si je hotel otrebiti nos.«

GREGA

Brazilijska v upanju in iluzijah

Vlaki vozijo po ledu

(Nadaljevanje in konec)

Lakota v Braziliji doseže svoj vrh, ko ji stopi ob stran še ježa. Neusmiljeno sonce je vsepovsod prisotno. Vode je dovolj povprečno samo vsako tretje leto. Tedaj pritlikava drevesa ozelenijo, kakusi zmehčajo svoje trne, prepojene z vodo, izsušena zemlja pa počasi stiska široke razpoke. Samo vsako tretje leto požene nenavadno cvetje, ki prav tako hitro izgine. Deževnica, ki pride v stik s soljo, pri šestdesetih stopinjah celzija izhlapeva tako hitro, kot je prišla.

Suša postane povprečno vsako peto leto resna stvar, vsako deseto uničujoča, vsako dvajseto pa prava stiska in nadloga. Zadnja taka katastrofa je bila leta 1951. Črede shujšane in izmorgane živine so se pile na zadnje kapljice vode in umirale z okrvavljenimi smrčki. Mnogi živali je na nevarnih trnih iskala zadnje sled moče. Možje, žene in otroci so v dolgih, spotikajočih se vrstah, z blaznimi ali ugaslimi očmi, bežali stotine kilometrov daleč, puščajoč ob cesti trupa svojih bližnjih. Hoteli so proti morju, proti vodi.

Ko so te prestrašene in žeje množice našle na svoji prvi primorsko mesto, se je sprostito vse njihovo nakopičeno trpljenje. Često sta bili celo vojska in policija povsem nemočni. Ljudje so oplenili vse, kar se je oplesniti dalo. Ko pa je bilo obdobje najhujše lakote mino, so se vsi, mirni in najbolj divji, molče vrnili v svojo otožno negibnost, polno morečega sonca, v svoje suho in razpaljeno ozračje, v svojo žarečo in zaskrbljujočo poezijo in njene neme grožnje.

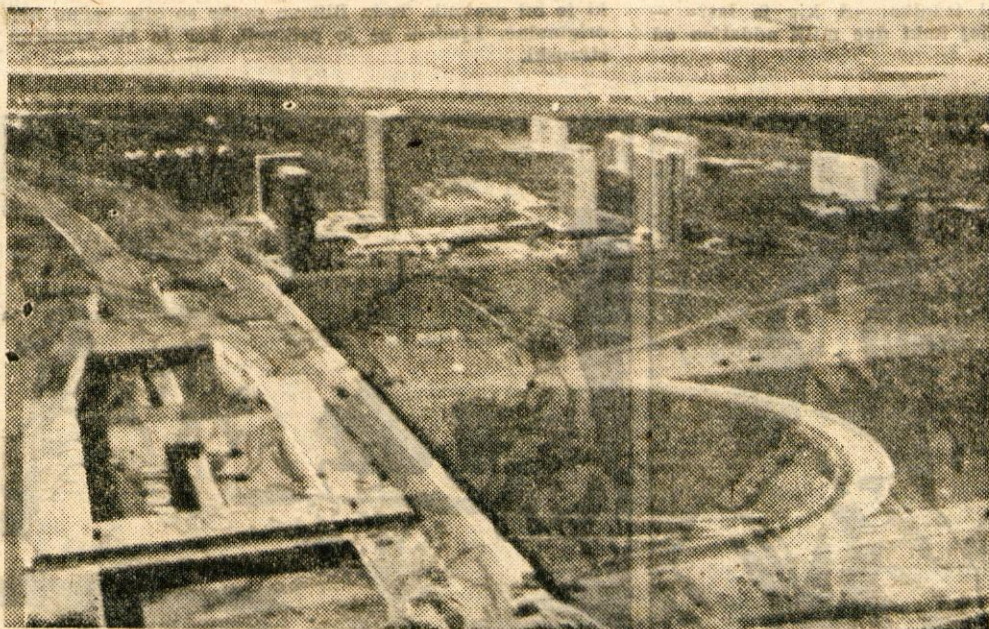
Nekoliko dalje od sušnega predela in nasadov sladkornega trsa se začne kraljestvo gozdov in vode. Tod teče mogočna Amazonka, mati veletokov. Vse je pošteno ogromno. Prečudna bitja se stiskajo ob kraljevski reki: prezdgodovinska strasila iz zraščanih, med seboj pomešanih, prepletenih dreves. Njihova igra je velika tri sto milijonov hektarov. V svojem okrilju skriva komaj enega prebivalca na dva kvadratna kilometra. Njeno največje prekletstvo pa so roji raznovrstnih komarjev: sled pika črnega ihennija je komaj toliko velika kot sled goreče cigarete na koži, pa je smrtna, prav nič manj nevarna pa ni tebanija, ki zabode želo centimeter globoko v kožo ali motuca — po njenem pikti človek izkravi. V vsej pisani množici insektov je tudi brencelj, ki odlaga jajčeca na kožo, iz njih se kmalu izležejo ličinke, ki prodirajo v meso. Vsi ti nevidni domačini pragozdov ob Amazonki povzročajo hudo malarijo, rumeno mrzlico, skratka, vse mogoče

tropske bolezni. Da, tod je prav vse pošastno!

Bujnost praproti, lian, gošča, trnje, težka in dušeca vlaga, krošnje ogromnih dreves, vse to da misliti na bo-

preplavila je brazilsko gospodarstvo. Leta 1963 je ogromen požar opustošil plantaže ob Parani. V skladiščih pa je kljub temu ostalo toliko kave, da bi je imela vsa

Očaralo me je sorazmerje njegovih oblik, pravilna lepota njegovih poslopij. Cestno omrežje, ki povezuje Brasílijo z Mato-Grossom, z Acro, Ríom, z Amazonijo in osta-

Brazilija, mesto sredi rdeče puščave

gastvo amazonskih tal. Toda v njih mi veliko. Če bi odstranili gosto streho vej in posekali debela, bi žgoče sonce in deževni nali-vi uničili sleherno posajeno rastlinje, zemlja pa bi postajala vse bolj uboga. Agronomi pa hočejo kljub temu izkoriščati zemljo, ki bi lahko veliko nudila. Med dvema vrstama dreves sadijo prvo leto rastline z mesnatimi in velikimi listi, drugo leto pa pridejo na njihovo mesto kulture z dolgimi stebli in tankimi, nitkastimi listi. Tako poskušajo, opazujejo, spreminjajo, merijo... in končno najdejo prav tisto, zaradi česar so začeli. Celo v sušnih predelih jim je uspelo obdržati polja, zasa-jena s trdo, zeleno koruzo, višjo od človeka. Potrebna jim je še vladina podpora in v nekaj letih lahko z umetnim namakanjem spremenijo pet sto tisoč hektarov doslej neplodne zemlje v rodovitno polje.

KAVA — GRENKI BOG

Samo eno stoletje je bilo potrebno, da se je čudežni kavovec preselil iz okolice Ríia v dolino Paraíba, Sao Paola, se povzpela na zahodne planote, se na severu ustavila šele ob savani Mata-Grossa, se zopet spustila, da je lahko preskočil bragove reke Parane in se ustavil ob zimskem mrazu juga. Že leta 1905 je proizvodnja kave presegla enajst milijonov vreč, v naslednjih dvajsetih letih pa se je še podvojila. Kave je bilo tako preveč. Zato so jo v velikih količinah sežigali, jo metali v morje, v lokomotive. Nič se ni dalo napraviti,

svetovna potrošnja dovolj za dve leti.

Brasília: najlepše ruševine stoletja, faraonske sanje ali genialni predum ali morda drzno svarilo jutrišnje Brazílije? Dvakrat sem bil v Brasíliji, takrat ko sem odhajal in ko sem se vračal iz Amazonije, dvakrat sem bil na planoti sredi rdeče puščave, v pravkar rojenem mestu. Priznam, bil sem presenečen.

limi predeli Brazilije ni gosto, toda ob njem rastejo nova mesta kot gobe po dežju. Kdo bi nekoč mogel misliti, da bo v sruu Brazílije, dva tisoč kilometrov od morja zraslo novo, industrijsko mesto? To mesto pa je pravi uspeh, to ni samo simbol neke Brazílije, ki se želi posvetiti sama sebi. To je prvi kamen, lep, mogočen, razkošen, kamen na poti proti notranjosti.

Berlinski fenomen v stratosferi

Po mednarodnem dogovoru znanstvenikov so pričeli s 1. januarjem raziskovanje tako imenovanega »berlinskega fenomena«. Raziskovanje se nanaša na poseben sloj v stratosferi, ki ga je prvič odkril meteorološki inštitut svobodne univerze v Berlinu. Značilnost sloja, ki se nahaja v višini 20 do 30 km, je nenadna otoplitev zraka za 30 do 50 stopinj Celzija.

Delo in služba

Nekateri hodijo vsak dan na delo, nekateri v službo, nekateri »na šihit«, nekateri pa so kar doma. Največ nas je tistih, ki hodimo v službo. Uhl! je to zoparno. Zlasti če imate šefa, ki je pustil cigarete, ki ima kurja očesa, samo še leto dni do upokojitve ali kaj podobnega. Zgodilo se mi je, da sem zjutraj zamudil samo deset minut, pa je bil kraval.

Seveda je potem v službi lepo. Zlasti če je lepa družba. Komaj se pogovoriš o filmu, o cenah in že je na vrsti turška. Včasih pa je treba tudi delati. Navadno v začetku meseca.

Najhuje je zaradi dolgočasia. So dnevi, ko ura kot da ne teče. Zlasti od poldne naprej. Cela večnost! Pred leti je bilo bolje. Imeli smo okno prav na glavni trg. Oh, kako smo se včasih smejali sramežljivim zaljubljenecem, domišljavo oblečenim gospem ali pijancem na cesti. Zmeraj je bilo kaj novega in ura je bila dve kot bi pihnil. Zdaj v novih prostorih pa tisto veliko okno

prav proti polomljenim kozolcem. Tak dolgočas!

Prav zato zavidam sosedu, ki hodi na delo, kot vedno pravi. Dostikrat res nima niti časa za malico in marsikdaj se vrne pozno popoldne. Pri njih menda sploh ne gledajo na uro. Samo delo, delo in delo. In tako pravi, ni nikogar, ki bi mu bilo dolgočas. Dnevi mu teko pred nosom kot muhe in kar brž je konec meseca.

Prav tu, ob koncu meseca pa se ne stringam. On prinese domov celo več kot jaz, čeprav nima niti toliko šol. Zamislite! Pravil sem to v moji službi. Vsi so se zgražali. Pa smo pisali in pisali prošnje za večjo plačo, dajali celo konkreten primer tega človeka. Toda — nič! Vse je bob ob steno! In temu pravijo socializem!

Ko bo prvi sestanek hišnega sveta, bom to jasno in glasno povedal, pa naj bohi kogarkoli. Dosti mi je že tega!

MAREL

154. Kakor je bilo pričakovati, Bill o službi sodnika ni mnogo razumel. Ceravno se je med svojim vojaškim službovanjem naučil pisati in brati, je vendar sočil bolj po občutku in zdravem razumu nego po črki zakona. Zato je imelo njegovo sojenje včasih prav čudne oblike. Tako se je nekega dne zatekel k njemu človek, ki je zahteval, naj Bill izda nalog za aretacijo človeka, ki mu je ukradel konja. Bill, ki ni vedel, kako se tak nalog izda ali napiše, je po kratkem premisleku vprašal tožnika: »A kje je tat?« — »Odjezdil je po cesti. Morda je zdaj kaki dve milj oddaljen od trdnjave.«

155. »V redu,« je rekel Bill, »takoj bom izdal nalog.« Stopil je skozi dvorišna vrata, osedlal Powder Faceja in vzel lukreco. Potem je pozval tožnika, naj pojezdi z njim, pogladil puško in dejal: »To je najboljši nalog za aretacijo.« Nato sta v diru odjezdila po cesti. Konjskega tatu sta prav kmalu dohitela; Buffalo Bill mu je odvzel konja in ga takoj na mestu kaznoval z globo 50 dolarjev. — Pozneje ga je v tajne pravne postopke uvedel neki poročnik, ki je bil pravnik. Toda Billove sodbe so bile vedno neposredne in originalne. Ljudem se je prikupil, ker je bil pravičen in nepristranski.

156. Nekega večera, ko je sedel pri mizi, je prišel listati po neki knjigi, a v njej o poroki ni bilo ničesar. Zato se je poslužil kratkega postopka. Vprašal je: »Ali hočete vzeti to mladenko za ženo, ji pomagati in biti vse življenje?« »Hočem!« je zamrmral ženin. Bill se je nasmehnil in dejal: »Ali hočete vzeti tega mladeniča za moža, ga pomagati in biti pokorna vse življenje?« »Hočem!« je zasepetala. »Dajda si roke! Proglasim vaju za poročena in nihče vam ne more ločiti. Želim vama mnogo sreče!«

Avtomat namesto cestnega prometnika

Za voznike, ki radi prevozijo cestno križišče ob rdečem semaforu, so nastopili slabi časi. Ne zapisujejo jih več prometniki, temveč posebni registrirni fotoaparati.

Avtomati delujejo v direktni zvezi s semafori. Brž ko

zasveti rdeča luč, dobe ustrezen impulz in fotografirajo vsako vozilo, ki prekorači belo črto na cesti. Po preteku ene sekunde aparat fotografira vozilo še enkrat, da pozneje ugotove, če voznik le ni obstal na črti. Na posneti fotografiji odtisne avtomat hkrati tudi datum in točen čas prekrška.

Kršitelji so seveda neizmereno presenečeni, ko jim sodnik s fotografijo dokaže cestni prekršek. Do sedaj je bilo pri 7500 slikah le nekaj problematičnih situacij z možnimi ugovori.

Pošastne posledice

Raziskovalni institut sevanja univerze v Kaliforniji je objavil nekaj zanimivih podatkov o lanskoletni podzemeljski jedrski eksploziji, ki so jo Američani izvedli v granitem sloju puštinje Nevada, 289 metrov pod površjem zemlje.

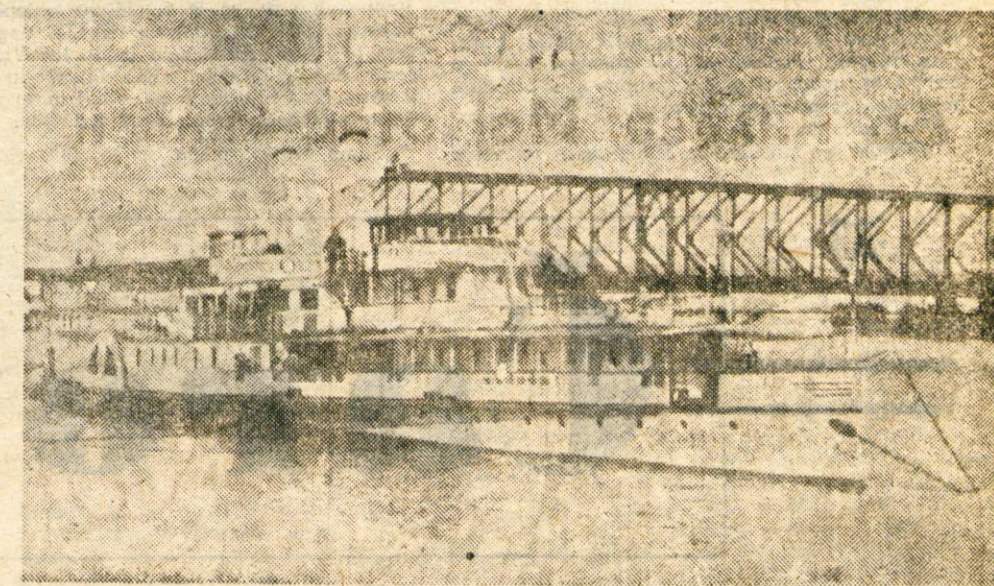
Neposredno po detonaciji se je v centru eksplozije ustvaril 19 metrov širok prostor, napolnjen z vročo paro zaradi več 100 ton staljenega granita. Poznejša raziskovanja so potrdila domnevo, da so se zaradi velikega pritiska in temperature naredili novi kristali. Zdrobilo se je 220.000 ton granita, vendar je aktiv-

nost sevanja ostala praktično le v osrčju, t.j. v 19 metriški vrzeli. Pritisk je narasel na 100.000 atmosfer, vročina pa je bila tako visoka, da so po dvanajstih dneh na nekaterih mestih izmerili še nad 700 stopinj Celzija, kar je posledica novih spojin, ki so pri tem nastale.

Poskusi s sreči iz polyetilena

V kirurški kliniki tokijske univerze so operirali psa in mu vstavili umetno srce iz polyetilena. Srce je tehtalo 320 g in je imelo dva prekata, ki ju je premikal mali elektromotor z 12 V baterijo (teže 150 g). Psa so pred operacijo ohladili na 10 stopinj Celzija in mu v 40 minutah vstavili srce v krvni obtok. Pri prvem poskusu je umetno srce opravljalo svojo funkcijo sedem ur.

Ladja se je uela v most

Madžarska ladja »Svoboda« že nekaj dni stoji v bližini mostu maršala Tita pri Novem Sadu. Svoje goste — okoli 120 madžarskih in 28 poljskih turistov ni pripeljala tja, kamor je bila namenjena — v Beograd.

Na pomoč je priskočila turistična agencija iz Beograda, ki vsak dan odpelje goste v Beograd in jih zvečer vrača na ladjo. Prijeten izlet z ladjo jim je pokvarila prevиска Donava. Ladja ne bo mogla odpluti naprej toliko časa, dokler gladina Donave ne upade.

BERLIN, 28. aprila 1945 LETA

HALO! tukaj Goebels

Sovjetska armada je tako hitro osvajala Berlin, da so telefonske zveze še delale. Sovjetski oficir je telefonsko Goebelsu, komandantu braniteljev Berlina. Dobil je zvezo in se z njim pogovarjal.

Poznani sovjetski novinar, publicist in filmski delavec, dobitnik Leninove nagrade za umetnost Roman Karmen je bil v času borbe za Berlin specialni dopisnik nekaterih sovjetskih agencij. Istočasno je snemal tudi dokumentarne prizore iz poslednjih dni vojne.

V teh dneh je Roman Karmen objavil najzanimivejše »telegrafске« reportaže iz dni, ki so svetu ponovno prinesli mir.

To reportažo pišem v zgradbi delavskega naselja Siemens. Mojo pozornost je vzbudil telefon, ki je bil na mizi v nekem stanovanju naselja. Bil je telefon z direktno zvezo s središčem Berlina. Domislil sem se nečesa in to takoj povedal tovarišem — tankovskim oficirjem.

»Dajmo,« sem dejal, »poskusimo dobiti zvezo z Goebelsom...«

Predlog so sprejeli z navdušenjem. Takoj se je za sodelovanje prijavil tudi naš prevajalec Viktor Bojev, ki je odlično govoril nemško. Toda, kako dobiti zvezo z Goebelsom. Telefonirali smo

na informacije in prosili za številko. Telefonistka je hotela vedeti, kdo ga želi. Odgovorili smo, da neki Berlinčan in povedali smo našo številko.

»Počakajte,« je dejala, »zapisala si bom.«

Petnajst minut kasneje smo dobili zvezo s kabinetom dr. Goebelsa. Tokrat pa je na vprašanje, kdo je pri telefonu, prevajalec odgovoril: »Sovjetski oficir.« Odgovor: »Dajem vam zvezo z dr. Goebelsom.«

»Halo!«

Nadaljnji pogovor dajem v stenografski obliki:

Viktor Bojev: — Kdo je pri telefonu?

Goebels: — Minister propagande Reicha dr. Goebels.

Bojev: — Z vami govori ruski oficir. Hotel bi vam postaviti nekaj vprašanj.

Goebels: — Prosim.

Bojev: — Koliko časa še lahko in koliko časa se mislite še boriti za Berlin?

Goebels: — Nekaj... (naprej nisem razumel)

Bojev: — Kaj, nekaj tednov?

Goebels: — Ne! Nekaj mesecev!

Bojev: Še eno vprašanje: Kdaj in v katero smer nameravate bežati iz Berlina?

Goebels: — To vprašanje smatram za predirno in neustojno.

Bojev: Toda vedite, gospod Goebels, našli vas bomo, kjerkoli se boste skrili. In vislice so za vas tudi že pripravljene.

(Namesto odgovora se je slišalo samo godrnjanje)

Bojev: — Zelite tudi vi postaviti kakšno vprašanje? Goebels: — Ne! je odgovoril dr. Goebels z jeznim glasom in spustil slušalko.

Kaj najraje prevajajo

Najnovejši indeks prevedenih del, ki ga vsako leto objavi UNESCO vsebuje 35.143 naslovov. Indeks avtorjev kaže na nove interese in tendence za dela in pisce.

Po številu prevedenih del je Shakespeare še vedno na vrhu lestvice z 207 prevedenimi deli, sledi Lenin s 148 prevodov, tretji je Tolstoj s 97 prevodov.

Med ostalimi avtorji največ prevajajo Marksa (88 prevodov) in Engelsa (61 prevodov). Veliko je zanimanje za klasike literature: Jules Verne (84 prevodov), Dostojevski (75 prevodov), Balzac (65 prevodov), Pearl Buckova (65 prevodov) itd.

Zelo veliko je zanimanje založniških hiš za dela Nobelovih nagajencev. Med najbolj prevajanimi deli so dela Steinbecka, Hemingwaya, Jean Paul Sartra, Faulknerja, Iva Andrića in drugih.

Nov postopek barvnega filma

V kneževini Lichtenstein je razvil kemik dr. Karl Wahl nov postopek barvnega filma. Film sestoji iz običajne črno-bele emulzije, na kateri je tanek črtasti raster z mikroskopsko majhnimi modrimi, rdečimi in rumeno-zelenimi progami. Za razliko od sedanjega barvnega filma, ki sestoji iz več barvnih plasti, razvijejo novo vrsto filma v vsakem fotografskem laboratoriju.

ya, Jean Paul Sartra, Faulknerja, Iva Andrića in drugih.

Zadnjih 24 ur

Zanuk namerava posneti film o poslednjih dneh v Hitlerjevem bunkerju.

Po fantastičnem finančnem uspehu filma »Najdaljši dan« (ki bo kmalu na rednem sporedu tudi pri nas), je direktor ameriške družbe Fox, D. Zanuk najavil dva velika načrta s temo iz zadnjih ur druge svetovne vojne. Po znanem bestsellerju H. Travera Ropera je narejen scenarij »Zadnjih 24 ur«, ki bo na platnu pokazal Hitlerjevo agonijo v berlinskem bunkerju. Drugi film pa bo prikaz osvobodjenega Pariza izpod nacistične okupacije.

REKLI SO...

»Če je bolečina huda, je kratka, če je dolga je lahka.«

Cicero, rimski govornik

»Nesreča vzgaja inteligenco.«

Victor Hugo, francoski pesnik in pripovednik

ŽE IN

V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petindvajsetem letu je, je takrat, ko je bil v tiskarno. Mogoče bi se morda lahko povzpelo do lastnika, kaj, kakor ga je bila predstavila Anna v Opatiji gospe Karmen. Nekaj denarja je imela. Pravzaprav ga še nikoli v življenju ni videla. Toda, ko je začel s skromno tiskarnico, je bil že lahko živl od sadija in kruha. Tudi sanjaril je, da bi bil v tiskarni. V petind

»Ali nas res nameravate zapustiti, Hackitt?« je vprašala pri tej priliki.

Sam je mislil, da bi lahko še mnogo hitreje odšel od tod, če bi bila tako ljubezniva in mu dala priliko odpreti drugi predal v Meisterovi pisalni mizi.

»Da, gospodična, Meistra kratko malo ne morem več prenašati. Vi pa ste gotovo veseli, ker se je vrnil vaš brat?«

»Zelo sem vesela, da. Šla bova na deželo.«

»Ali boste kmetovali, gospodična?« je vprašal Sam z zanimanjem.

Vzdihnila je. »Zdi se mi, da ne bova posebno uspešna kmetovalca.«

»Tudi jaz se nameravam lotiti poljedelstva,« je dejal Sam. »Imam nekaj izkušenj, ker sem med kaznijo delal na polju.«

»Ali boste zastavili v Angliji?« je rekla.

Sam je zakašljajal. »Tega ne vem še prav natančno, gospodična, vendar mislim, da bi šel v inozemstvo, kjer je še ogromno polja.«

»Sam, ali ste bili v kinu?« je sumila in se smejala.

»Anglija ni dežela za človeka, ki bi se rad otrešel roke policije,« je menil. »V inozemstvo pojdem, kjer bom začel novo življenje.«

Začuden ga je pogledala. »Zakaj pa kar naprej gledate na Meisterovo pisalno mizo, Sam? Ali ni kaj v redu?«

»Ne, ne, gospodična!« je naglo odvrnil Sam. »Mislim sem le, da jo moram takrat zjutraj temeljito odrgniti. Poslušajte, gospodična,« stopil je čisto k nji in njegov glas je zaupno šepetal: »Starega Meistra poznate gotovo že več let?«

Prikimala je.

»Vendar pa mislim, da kljub temu ne veste

tam ure in ure. Sam je slišal škripanje stola in čez nekaj časa globoko dihanje. Advokat je zapal in Sam ni več čakal. Nagel poteg in mreža je bila odprta. Tudi je bil vse previdno namazal z oljem, tako da je bil v tem oziru lahko popolnoma brez skrbi.

Meister je sedel za klavirjem in spal široko odprti oči. Ta pogled je bil zelo neprijeten, toda Sam je dobro vedel, kako je z advokatom, ker ga je že večkrat našel v takem stanju in je bil prepričan, da se ne bo zbudil zlepa. Ni se dosti ogledoval po sobi. Po prstih se je splazil do stikala in ugasnil luč. Ogenj v kaminu je skoro dogorel, toda Sam je bil večš nočni delavec. Z otipavanjem je hitro našel predal, potisnil v ključavnico eno svojih priprav in potegnil. Predal se je odprl in segel je vanj. Kaseto je hitro našel, toda vedel je še za več dragocenosti v sobi. V mali stenski omari zraven neuporabljenega bifeja je ležal dragoceni srebrni pribor. Šel je k oknu po torbo in natlačil vanjo vse, kar je mogel, nato pa se je splazil k oknu nazaj. Ko je prišel blizu tajinstvenih vrat, je nenadoma rahlo zaškrtalo. Obstal je in napeto poslušal. Hiša je bila stara, morda je počil pod ali kaj drugega. Iztegnil je roko predse kot delajo to vsi, ki imajo opraviti v temi, in se nelišno plazil dalje. Ravno ko je prišel tik do tajinstvenih vrat, se je nenadoma oklenila njegovega zapestja ledenomrzla roka. Z naglim trzajem je iztrgal roko. Kdo je bil to? Videl ni ničesar, pač pa je slišal naglo dihanje in planil je k oknu. V trenutku je bil zunaj, nato pa je bežal v smrtnem strahu prek dvorišča.

Samo na en način se je dalo razložiti ta

in preudarno je pripravil svoje izdajstvo.

»Saj me razumete?« je ponovil Meister.

»Torej?« je vprašal Alan, ki se mu je vsa ta priprava gnusila. »Kakšen zločin namerava zagrešiti Lenley?«

Meister je globoko vzdihnil. »Saj vam je, mislim, znano, da tista zadeva z biserno verižico ni bila prvi Lenleyev podvig. Nekako pred letom dni je vlomil pri Miss Volterjevi. Se še spominjate?«

Wembury je prikimal. Miss Volterjeva je bila bogata, ekscentrična stara devica. Na robu Greenwicha je imela hišo, ki je bila pravo skladišče starih dragotin. V to skladišče je bilo vmlajeno in vlomilci so odnesli plen v vrednosti osem tisoč funtov.«

»Ali je Lenley sodeloval pri vlamu? Ali je to tista informacija, ki ste mi jo nameravali dati?«

»Povedal sem vam le tisto, kar mislim, da je resnično,« je vzklil Meister naglo. »Zvedel sem le toliko, da tatovi draguljev niso odnesli iz hiše same — saj se morda spominjate, da so jih pri delu presenetili...«

Alan je zmajal z glavo. »Se vedno mi ni jasno, kam cikate?«

»Iz neke njegove opazke sklepam, da namerava iti danes ponoči v Camden-Crescent po dragotino. Vzel mi je ključ sosedne hiše, ki je slučajno moja last in je trenutno prazna, brez stanovalcev. Domnevam, da je plen skrit na strehi moje hiše št. 57. Predlagam torej — več nočem storiti — da bi danes ponoči poslali enega ali dva stražnika...«

»Razumem!« je dejal Alan mirno.

»Ne smete misliti, da želim Johnnyju škodovati, raje bi si dal odsekati desno roko! Toda

33

Čarovnik

o njem veliko več kot to, da je advokat. Ali ne mislite, da bi bil prav, če bi privzeli še eno gospodično kot pomočnico? Morda je to moja zadnja beseda za vas.«

»Prijazno ga je pogledala — vedela je, da ji želi dobro. »Za dve je premalo dela, Sam,« je dejala.

Zvito je pokimal. »Pač, gospodična. Preveč delate! Bodite nekoliko manj pridni!«

»Toda, zakaj naj ravnam tako? To bi ne bilo pošteno!« je odvrnila smehljaje.

Poštenost Samu še nikoli ni ugajala. »Pošteno bi morda ne bilo, zato pa bi bilo varneje,« je pomežiknil. »Upam, da ne boste užaljeni, toda če bi jaz imel sestro, bi jo peljal najmanj pol milje stran od Meisterove hiše!«

Videl je, kako se ji je pomračil obraz, zato se je opravičil in zapustil sobo.

Za Sama je bila odprta samo ena pot: jekle na mreža na oknu je bila učinkovita ovira za povprečnega tatu. Sam pa je bil v svoji stroki visoko kvalificiran. Razen tega je zjutraj, ko je snažil okna, pri ključavnici namestil majhno pripravo.

Če bi bil Alan Wembury pogledal mrežo bolj natančno, bi postal pozoren na košček jeklene žice, ki je bila umetelno navita okrog enega izmed jeklenih drogov v mreži in če bi bil sledil žici do kraja, bi opazil, da je bila pritrjena na ključavnici. Našel bi bil dalje, da se ključavnica, če bi kdo od zunaj žico odvil in potegnil zanj, sama odpre. Bila je to zelo duhovita naprava in je bil Sam nanjo zelo ponosen.

Istega večera, ko je odšel Alan Wembury, je čepel Mr. Hackitt sam ob hiši. Slišal je Wemburyja, ko je prišel in odšel. Zelo neprijetno je bilo čepeti tam v megli in dežju, ki sta se menjavala med seboj in Sam je bil kmalu moker do kože. Slišal je, kako hodi Meister po sobi gor in dol, kako govori sam s seboj, slišal je tudi rožljanje nožev in vilic in Sam je preklinjal. Meister se je vsedel h klavirju — najbrž bo ostal

ledenomrzli prijem — Čarovnik je prišel k Meisteru.

38

Zgodaj zvečer je Meister telefoniral Alanu Wemburyju in ga prosil, naj ga obišče. Mary je bila že odšla in advokat ga je sprejel v svoji običajni domači halji. Bil je mrk in nervozen. Alan je menil, da ga je klical zato, da bi mu pomagal pomiriti živce. Toda motil se je.

»Zal mi je, da vas moram nadlegovati, inšpektor...« Morda se je zgodilo zdaj prvič v življenju, da Meister ni vedel, kako naj nadaljuje. Alan je čakal.

»Zadeva je namreč... izpolniti moram zelo mučno dolžnost — zelo neprijetno dolžnost, res. Če vam po pravici povem, vse se upira v meni, pa vendar...«

Alan še vedno ni spregovoril, da bi ga spodbudil k nadaljevanju, toda Meister ni potreboval vzpodbude.

»Za Johnnyja gre. Saj razumete njegov položaj, Wembury? Osumljen sem — seveda po krivici — vendar policijsko predsedstvo me sumi...«

Kaj neki ima za bregom? si je mislil Alan. Poznal je Meistra in se čutil njegovemu obotavljanju in neodločnosti, ki Meisterovemu značaju ni bila kar nič podobna.

»Nobene nevarnosti ne smem tvegati,« je nadaljeval pravnik. »Pred nekaj tedni sem še tvegaj zaradi Mary — gospodične Lenleyeve. Zdaj pa ne smem več. Če vem o nameravanem in načrtnem zločinu, mi preostaja odprta le ena pot — obvestiti o tem policijo.«

Alan je v trenutku razumel vse, vendar je še vedno molčal. Maurice je nervozno hodil po sobi. Čutil je dobro, da ima pred seboj enakovrednega nasprotnika, vedel je, da ga ta mož prezira in ga je zato sovražil. Najbolj pa ga je jezilo prepričanje, da Alan popolnoma dobro ve, da je laž vse, kar pripoveduje. Čutil je, da Alan niti najmanj ne dvomi o tem, kako hladnokrvno

svojo dolžnost moram storiti — pri policiji sem, žal, že itak na slabem glasu.«

Težkega srca se je vračal Alan v Flanders-Lane. Bil je brez moči. Meister je bil dovolj prevečan, da bo poročal policijskemu predsedstvu o informacijah, ki jih je dal policijskemu inšpektorju. Povedati vse Lenleyu in ga posvariti bi pomenilo polom, sramoto in verjetno sramoten odpust iz službe.

Poslal je torej moža, ki naj bi se skril na strehi v Camden-Crescent.

Cez dobro uro je že sprejel poročilo. Zamišljeno je zrl na ogenj v kaminu, ko je zazvonil telefon. Seržant je dvignil slušalko. »Halo?« Mehanično je pogledal na uro, da bi vnesel v knjigo čas pogovora. »Kaj je?« Pokril je slušalko z roko in javil Wemburyju: »Nočni čuvaj iz Cleaversa javlja, da se na strehi Camden-Crescent skriva možak.«

Alan je trenutek pomislil. »Da, da! Recite mu, naj ga ne skrbi, ker je tisti možak policijski uradnik.«

»Na strehi v Camden-Crescent?« se je začudil seržant.

Alan je pokimal in uradnik se je spet obrnil na neznanca na drugem koncu. »Vse je v redu. Na strehi je eden naših ljudi... Kaj? Dimnik ometa?... Da, da, za ometanje dimnikov uporabljamo vedno policijske uradnike in to najraje ponoči.« Odložil je slušalko.

»Kaj pa počne tam?«

»Ogleduj si,« je pojasnil ravnodušno Alan.

Tisto noč so njegovi ljudje iskali še drugega zločinca. Sam Hackitt je izginil iz Meisterove hiše, zato pa so na policijsko stražnico pripeljali zanemarjeno žensko, znano pod imenom Mrs. Hackitt, ki je bila obtožena razgrajanja in pretepa. Stara pesem... mlajša ženska je začutila čudovito nagnjenje do nezvestega Sama, zato pa je Mrs. Hackitt pred mizo službujočega seržanta razkrila vse dalekosežne Samove načrte. In zdaj sta ga iskala dva Alanova uslužbenca.

Prešernov Kranj - slovenski Weimar

Spricho bližnjega (1. — 7. julija t. l.) mednarodnega kongresa PEN-klubov na Bledu, ki bo, z aktualno temo »Pisatelj in današnji svet«, združil v iskrenem dialogu več sto najznamenitejših književnikov z vsega sveta, se nam kar nehotе vsilijo nekatere, bojim se, da kar utopistične, misli in predlogi.

Ta, v svetovnem merilu zares kulturni dogodek, bo prav v naši lepi gorenjski deželici. Domnevati smemo, da vsi ti žlahtni gostje ne bodo hoteli ogledovati le žičnic in motelov, pač pa bodo gotovo dali prednost obiskom naših kulturnih spomenikov. Tembolj smo prepričani, da bo tako, ker kongres sam organizira slovenski center PEN-kluba, ki mu predseduje pesnik Matej Bor.

Ne bo napak, če mlajši generaciji mimogrede povemo, da kratice PEN pomenijo poete, esejiste in noveliste, organizaciji pa so se pozneje priključili še založniki, romanopisci, dramatik in znanstveniki. — Naj omenimo še tale drobce: v Ljubljani, na poslopju starega Figovca, je bila nekoč (do porušenia hiše) vzdana plošča v spomin Andreju Smoletu. Postavili so jo v času med obema vojnama ljubljanski »penatje«. Zdaj je plošča ohranjena in vzdana v zidovje pri Križankah. Torej je slovenski center PEN že dokaj stara kulturniška organizacija.

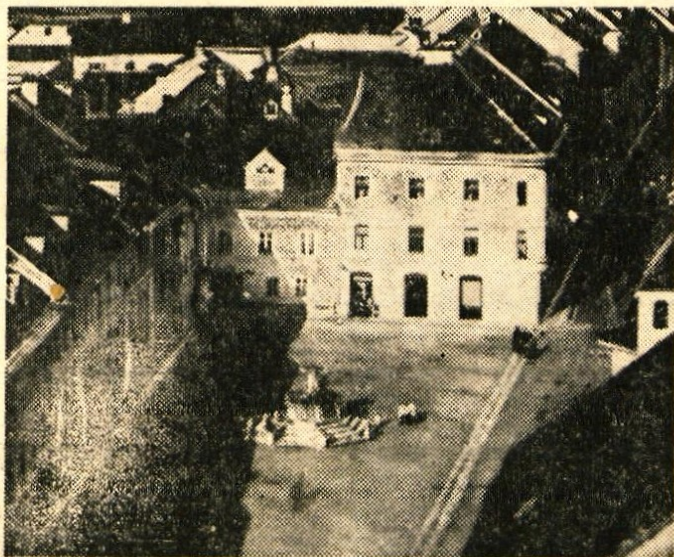
Tako skoro z gotovostjo upamo, da bo deležen obiska najpomembnejših svetovnih pisateljev, predvsem rojstni dom našega prvega poeta v Vrbi in verjetno tudi Prešernov spominski muzej v Kranju. Seveda ne bodo udeleženci triinidesetega kongresa, ki se bo odvijal pretežno na Bledu, prezrli naravnih lepote te »podobe raja« in bližnjega Bohinja, kjer je nekoč stal, »naslonjen na svoj meč krvavi« Prešernov

Črtomir. Morda bodo obiskali tudi one imenitne vasi pod Stolom, ki so nam rodile toliko velmož; tudi Pred dvor ne bo od rok, Linhartova rojstna hiša pa bo zares prav blizu. Del kongresa, po njegovih propozicijah, bo tudi v Ljubljani. Tam pa bo, skoro pietetna pot, vsaj nekatere od tujih gostov-literatov, vodila do Navja, ki bi moralo biti nekak naš Panteon, vreden vse časti, spoštovanja in

ČRTOMIR IN BOGOMILA

In še to: ali ne bi bilo zares lepo, če bi na blejskem Otoku stal v gaju marmorni kip Bogomile, nekdanje svečenice boginje Žive? In da bi ob južnem bregu Bohinjskega jezera, na skalnem pomolu, stal bronast Črtomir, saj je bilo jezero njegova podoba...

Nam bo ta ugledni kongres, ki si je izbral za svoje torišče prav naš Bled, glasen

Vodnjak, ki je stal na Titovem trgu

nege. Je pa ta naš »Panteon« čisto navadna kulturna sramota, vsaj doslej!

Ali bodo tudi gorenjski kulturni spomeniki in ustanove taki? Pa naj bo to Tavčarjevo Visoko, Linhartova rojstna hiša v Radovljici, obelisk Josepine Turnograjske v Pred dvoru, ulice starega Kranja, premalo negovani grobovi in nagrobniki naših prvih poetov in vse drugo? Prav bi bilo, da tudi muzeji ne bi bili tako zaprašeni, zatožli in mrtvi.

memento, da je treba našemu turizmu nujno dati tudi kulturno noto. Čeprav take stvari ne prinašajo neposredno deviz, je gotovo, da se tujec v kulturni deželi bolje počuti in dlje zadržuje.

Ni vse le ležišče in hrana in morda še bar — z dolgočaseni tujec ima tega kmalu dosti, doma in drugod. Naš turizem bi moral Gorenjsko vse drugače obravnavati kot druga področja, kjer je kopanje in drugačen šport alfa in omega vseh želja povprečnega turista.

skislovenski Weimar

Celo s političnega stališča bi morali Gorenjsko prav posebej pripraviti: tu so vrata v Jugoslavijo. Že prvi korak in prvi vtis morata slehernemu povedati, da je prišel v kulturno deželo, med napredne ljudi s smislom za red, čistočo in z visoko razvitim estetskim čutom. Tujci iz materializiranega sveta morajo prav vsi pri nas občutiti, kako spoštujemo spomenike svoje stare kulture, narodnostnih in osvobodilnih bojev. Nobena teh stvari ne bi smela biti pozabljena, zanemarjena, razpadajoča in brez cvetja. Vse te stvari bi bile lahko urejene za daljše obdobje z manjšimi sredstvi, kakršne zahteva zgradba in oprema kakega dvomljičnega motela, izkoriščenega le za »sladko življenje«...

NEMSKI WEIMAR

A vrnimo se k snovi, ki nam jo naslov sestavka predvsem narekuje! Hoteli bi, da bi Kranj postal za Slovence to, kar je za Nemce Weimar ali za Angleže Stratford. Weimar, mesto v Nemški demokratični republiki, je dalo grob dvema največjima pesnikoma, Goetheju in Schillerju, kakor je mesto Kranj postalo zadnja življenjska postaja Prešernu in Jenku. Kot ima Kranj sedaj svoj Prešernov spominski muzej, tako ima tudi Weimar Goetheju posvečeno staro baročno mestno palačo.

Seveda so določene razlike: Weimar je bil ob koncu 18. in začetkom 19. stoletja glavno mesto vojvodine Saške in resnično kulturno središče te-

Razpadajoči obelisk Josepine Turnograjske

danje napredne Nemčije. Vojvoda Karel Avgust je bil razumen vladar in je znal privabiti v svojo rezidenco najznamenitejše nemške može. Tako so pri njem bivali in ustvarjali Wieland, Goethe, Herder in Schiller. Goethe je bil celo vojvodov minister in osebni prijatelj. Celih 57 let je živel veliki Goethe v Weimarju! Od l. 1799 do 1805 pa je tu živel tudi Friderik Schiller in kot 45-letnik umrl. — Oba kneza nemških pesnikov spita zdaj skupaj v vladarski grobnici. Na njunih hrastovih krstah so vedno prislonjeni sveži vencji častilcev, ki že stoletja, dan za dnem romajo v Weimar, da bi počastili spomin obeh velikih pesnikov. — V spominskem muzeju, ki je nameščen v palači, katero je Goetheju poklonil vladajoči vojvoda, je še danes vse tako, kot je bilo za časa pesnikovega življenja: delovna in stanovanjska soba, sprejemni salon in knjižnica. Tudi Friderik Schiller ima v Weimarju svojo spominsko hišo s skrbno ohranjenimi interierji.

Res je velika razlika med Prešernom in Goethejem, Schillerjem in Jenkom. Toda ne v umetniški veličini, pač pa v življenjskem delu obeh pesniških parov. Goethe je bil dvorni svetnik in minister, naš ubogi Petrarka pa osamljen, nepraktičen podeželski advokat. Goethe je bil že za življenja nadvse čaščen in priznan pesnik, Prešernu pa smo dali pravo mesto šele desetletja po smrti. Prav tako grenka je bila usoda drobnega Jenka spricho življenjske poti lepote in srečnega Schillerja.

Toda za nas je Prešeren dosti večji kot Goethe, kot nam je Jenko bližji kot Schiller. Naša sta, tu na Gorenjskem oba rojena, tu v Kranju oba umrla... Prav Prešeren nam je s svojimi »Poezijami« dal kulturno legitimacijo, veljavno pred vsem svetom! Oba sta vredna vse naše nase ljubezni in spoštovanja.

Č. Zorec

Kvačkano in pleteno - letošnja moda za pomlad

Najvidnejša posebnost letošnjih pletenin so novi vzorci. Moderni so namreč zelo redko kvačkani ali pleteni vzorci, luknjičavi in rižasti. Razume se, da se tako izdelane obleke podložijo s svilo, ustrezne barve, medtem ko so ostale pletenine nepodložene in je njihova posebnost luknjičavi in izraziti vzorec. Morda se nam je včasih zdelo, da je kvačkan pulover že sam dovolj zanimiv, letošnja moda pa mu doda še šopek drugobarnih cvetic. Torej letošnji pletenine ne zaosta-

jajo za bogastvom vzorcev ter okrasov.

Začnimo pri puloverjih, ki jih bomo res lahko naredile same. Moderni so ohlapni puloverji. Tiste, ki so zelo vitke bodo letos segle po oprjetih, luknjičavo izdelanih puloverjih iz garna, tanke volne in drugih materialov. K enobarvnim se bodo pridružili tudi črtasti, veseli puloverji, ki gredo k enobarvnemu krilu ali hlačam.

Jopice so prav tako krojene zelo različno. Največkrat niso zapete, ob robovih so oglate ali okroglo krojene. Za ve-

čer pa so zlasti moderni kratki boleri, ki naredijo obleko elegantnejšo.

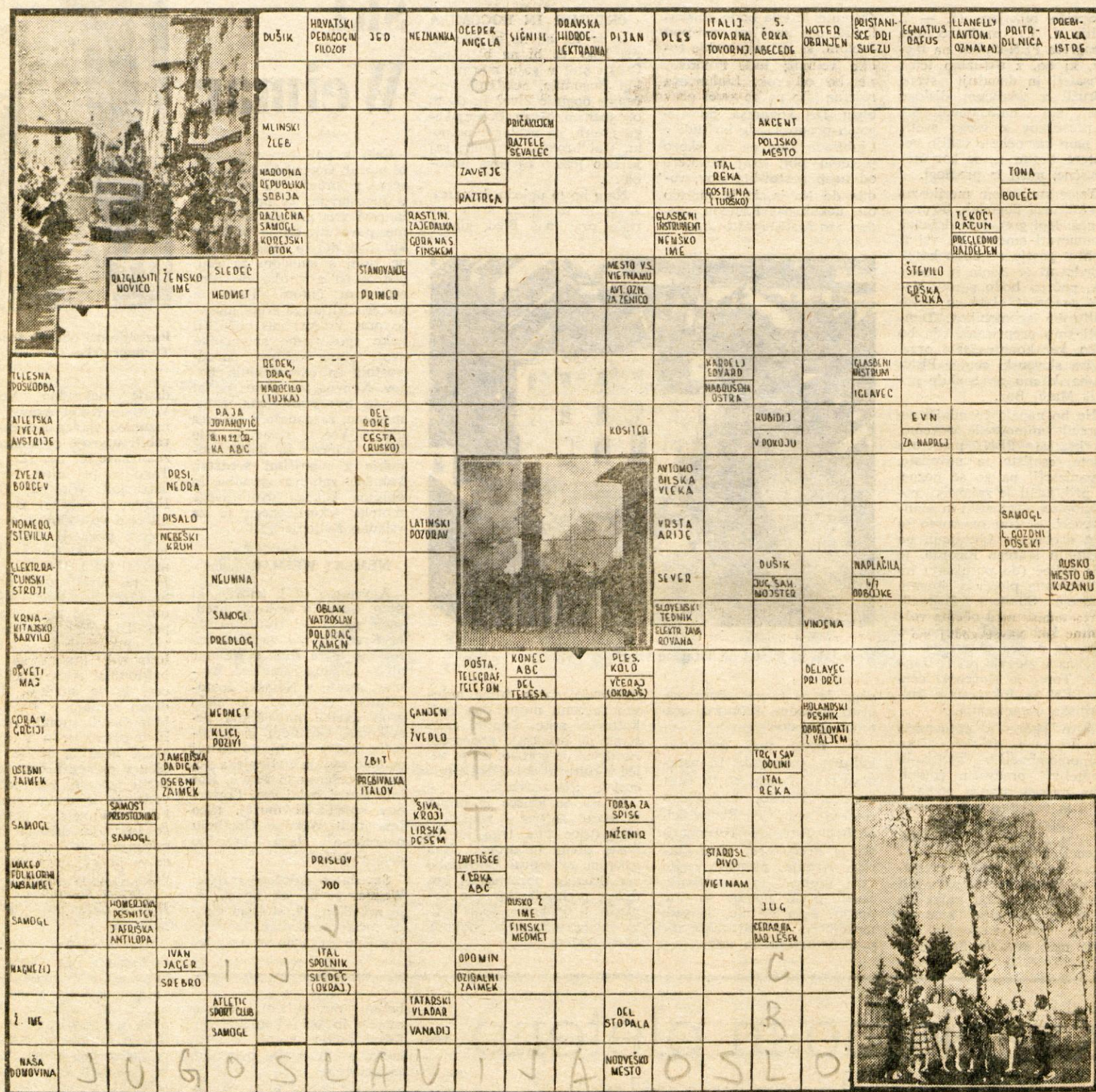
Obleke so največkrat krojene ravno, ali pa je krilo nekoliko zvončasto. Nekateri modeli imajo rokava, drugi pa so brez. Prav tako je tudi z ovratniki. Pogosti so tako imenovani »rok« ovratniki. Zelo zelo pa so priljubljene obleke iz blaga, ki imajo kvačkan samo ovratnik ali pa ovratnik in rokava. Ti dodatki so včasih kvačkani iz volne v barvi kot je obleka ali pa si poiščemo kontrastno barvo: črno obleko z

belim ovratnikom, temno modro in belo kombinacijo. Kombinacija temne in bele barve bo predvsem primerna za večere.

Kakšne barve priporoča letošnja moda za pletenine?

Modne so vse pastelne barve: bele, umazano bela, rahlo rumena, barva banan, oranžna, vsi peščeni toni, malinova rdeča, rožnati toni, svetlo in mornarsko modra in zeleni pastelni odtenki. Vendar bi bilo vsako naštevaje in priporočanje odveč, če bi spravile v napačno kombinacijo, pa čeprav še tako moderne barve. Zato pri izbiri raje pogledajmo, kaj nam bo najboljše pristojalo h krilu, plašču, pogledajmo na torbice in čevlje in potem poiščimo primerno barvo. Seveda pa ne smemo pozabiti tudi na to, kaj nam pristojajo k obrazu, postavi in ne nazadnje — k letom.

Nagradna križanka

Razpis nagrad

Uredništvo »Glasa« je pripravilo za reševalce križanke tele denarne nagrade:

1. nagrada — 10.000 din
2. nagrada — 5.000 din
3. nagrada — 3.000 din

4. do 10. nagrada — 2.000 din
5. nagrada — 1.000 din
10. do 20. nagrada — knjige

Rešitve pošljite na uredništvo »Glasa« do četrtega, 20. maja.

Za smeh

KAJ PA DELA?

Triletni Marček gleda neko revijo in v njej vidi nena-
vadno oblečenega moža. Kot
vsak mali radovednež tudi on
tako k mamici:

»Kdo pa je to?«

Mama: »Marček, to je du-
hovnik.« Toda mali radoved-
než nadaljuje:

»Kaj pa diha?«

DOBRA NALOGA

Učiteljica vpraša v šoli Jož-
ka, kaj bi storil, če bi videl
razdrto progo in bi vedel, da
bo vsak čas pripeljal po pro-
gi vlak.

»Tekel bi domov po sestri,
ki mora za domačo nalogo
opisati nesrečo,« je odgovoril
Jožko.

USPEH

»Dekletu, ki mi je bila
všeč, sem dvoril v angleščini,
da bi imel večji uspeh.«

»Pa si ga imel?«

»Odšla je s tolmačem...«

PAMETEN ČLOVEK

Francelj se je popolnoma
zanesel na svojo uro. Nekega
jutra je slišal po radiu, da je
ura šest in deset minut. Po-
gleda na uro, na kateri je
manjkalo še deset minut do
šestih. Hitro je poklical ženo:

»Žena, neši tvoj radio po-
praviti, ker ne gre prav!«